

Èpica, estètica i ètica

Tot just començar, l'any 2013 ja es mostra com dues cares d'una mateixa moneda. La cara optimista s'accontenta en veure com la prima de risc baixa fins a 359 punts a l'estat espanyol, com l'atur registrat disminueix en més de 5.000 persones durant el mes de desembre a Catalunya i com s'inauguren autovies i quilòmetres d'alta velocitat. La cara pessimista desafia l'aparent objectivitat de les dades i es fixa en el seu refons. Aleshores s'entristeix en comprovar que persisteix la primacia del poder econòmic, la destrucció d'ocupació i la fragilitat de l'estructura productiva. Una tristesa que sorgeix quan s'observa que la baixada, esporàdica, de la prima de risc és un efecte de l'acord assolit als EUA per evitar l'*abisme fiscal*; que l'atur registrat ha disminuït al desembre però que ha experimentat un increment anual del 5,3% durant el 2012, i que la inauguració de grans infraestructures és l'herència de la debilitat d'un model productiu volàtil basat en les obres i la construcció.

La cara optimista pensa que, malgrat les dificultats del moment, és possible sortir de la crisi de la mateixa manera que s'hi ha arribat. La cara pessimista es deprimeix amb les dificultats del moment i pensa que per inèrcia no s'arribarà a la porta de sortida de la crisi. Dues cares d'una mateixa moneda que oposen la resistència a la reconstrucció. Els optimistes de mena neguen part de la realitat actual en defensa d'un reduït *statu quo* que volen i creuen salvaguardar, i la seva estratègia és resistir a les inclemències exteriors malgrat la destrucció interior. Un dels seus lemes és "Retallem per salvaguardar les línies vermelles". Els pessimistes de mena dramatitzen part de la realitat actual perquè no consideren que sigui possible pre-

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

servar el petit *statu quo*, la seva estratègia és reconstruir en un context en què la frontera entre l'exterior i l'interior no té sentit.

Els optimistes són grans amants de l'èpica i l'estètica. Narren la realitat com una història d'aventures, lluita i herois en què els sentiments estan a flor de pell. Se senten protagonistes de la gran història i ho fan notar amb un llenguatge autoreferencial i de recursos poètics. Pels optimistes, l'estètica és molt important perquè permet recordar i conservar l'essència de les coses. Grans discursos i molta retòrica per a grans històries èpiques. Els pessimistes no tenen la il·lusió que requereix l'èpica i desconfien de l'estètica. Viuen en un estat constant de depressió davant la dificultat que suposa trobar el que moralment és correcte. Són amants de l'ètica, no pretenen actuar segons veritats revelades sinó que busquen fer-ho amb la consciència d'una acció socialment responsable. La magnitud d'aquesta fita en un món irresponsable i ple d'històries èpiques els converteix en pessimistes.

La vida política i mediàtica denuncia poc el joc brut i així genera més dèficit d'ètica en una societat enlluernada per l'èpica i l'estètica

L'èpica, l'estètica i l'ètica formen part de la realitat actual. En un context de malestar i desesperació de la societat, sembla lògic que l'èpica i l'estètica triomfin per sobre de l'ètica. I així, sense prendre'n gaire consciència, la vida política i mediàtica alimenta històries de bons i dolents amb grans herois i crea situacions d'efervescència col·lectiva que exalten els sentiments. Es concep el món a partir d'una divisió entre ells i nosaltres que s'alimenta amb expressions públiques de tot tipus. En canvi, paradoxalment, es parla poc d'ètica, tot i que la gran majoria de la ciutadania pateix la creixent escassetat dels recursos mentre la petita minoria privilegiada preserva el seu *statu quo*. De vegades s'apela a l'ètica a partir de la solidaritat i el voluntariat, però participar en La Marató de TV3 o col·laborar amb el Gran Recapte és més una qüestió estètica que ètica. Tampoc es parla d'ètica davant els abusos de poder, les pràctiques corruptes o l'absència de dimissions. Tres aspectes igualment presents entre els protagonistes de la història èpica *ells i nosaltres*.

En definitiva, la vida política i mediàtica denuncia molt poc el joc brut, la qual cosa genera un dèficit afegit d'ètica en una societat enlluernada per l'èpica i l'estètica. El cost d'aquest dèficit és el canvi d'actitud de la ciutadania. Durant molt de temps, alguns dels actuals pessimistes eren entusiasmats optimistes que creien en històries èpiques d'un món millor. Ara es miren perplexos l'optimisme desmesurat d'aquells que només es fixen en l'èpica i l'estètica del moment donant per descomptada l'ètica de la seva croada. L'èpica, l'estètica i l'ètica no existeixen per defecte. D'elles en depèn l'estat d'ànim de la ciutadania i això no és una frivolidat.